

М. О. Хобта,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
E-mail: m.khobta@ntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6505-9092>;

В. М. Сукманюк,

асистент кафедри менеджменту,
E-mail: v.sukmaniuk@ntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4202-8960>;

С. В. Селіванова,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність "Менеджмент",

E-mail: sofselivanova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1780-2381>;

Національний транспортний університет

Статистичний аналіз зміни структури зареєстрованого безробіття в Україні

У статті досліджено зміни структурних характеристик зареєстрованого безробіття в Україні у 2021–2024 роках, що дозволяє проаналізувати короткострокові тенденції в умовах введення воєнного стану та загострення соціально-економічної нестабільності з 2022 року. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю оцінки змін на ринку праці в період глибоких трансформацій, спричинених повномасштабною збройною агресією, міграційними процесами, релокацією підприємств і зміною структури зайнятості населення. Метою статті є здійснення статистичного аналізу динаміки зареєстрованого безробіття, а також виявлення основних тенденцій і факторів, що впливають на його зміну в досліджуваній період. Методологічну основу дослідження становили загальнонаукові та спеціальні статистичні методи, зокрема аналіз абсолютних і відносних показників, методи динамічних рядів, структурний і порівняльний аналізи. Інформаційною базою слугували офіційні дані державних органів щодо чисельності зареєстрованих безробітних та демографічних показників.

У результаті проведеного аналізу встановлено стійку тенденцію до скорочення чисельності зареєстрованих безробітних у 2021–2024 роках із найбільш інтенсивним зниженням у 2021–2023 роках. Виявлено суттєві структурні зрушення у складі безробітного населення за статтю, віком, рівнем освіти та причинами втрати роботи, зокрема зростання часток жінок і осіб середнього віку серед зареєстрованих безробітних. Обґрунтовано, що зменшення офіційних показників безробіття не відображає реального масштабу проблеми та значною мірою зумовлене адміністративними, міграційними та інституційними чинниками.

Зроблено висновок про необхідність комплексного підходу до оцінки безробіття з урахуванням прихованих форм незайнятості та підвищення ефективності державної політики зайнятості в умовах післявоєнного відновлення економіки. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання його результатів органами державної влади та місцевого самоврядування під час розроблення програм активної політики зайнятості, прогнозування потреб ринку праці й обґрунтування стратегічних рішень у сфері соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: безробіття, зареєстроване безробіття, ринок праці, динаміка безробіття, структура безробіття, воєнний стан.

Вступ. Функціонування ринку праці в кризових умовах демонструє суттєвий розрив між формально зафіксованими статистичними показниками та реальними процесами зайнятості населення. В Україні цей розрив особливо загострився в період воєнного стану, коли традиційні механізми формування статистичної інформації зазнали істотних обмежень, а поведінкові реакції населення на втрату роботи істотно змінилися. За таких умов

показники безробіття дедалі частіше виконують не стільки описову, скільки індикативну функцію, що потребує обережного та критичного наукового тлумачення.

Однією з ключових суперечностей сучасного етапу розвитку ринку праці є поєднання глибоких соціально-економічних втрат із формальним зниженням кількості зареєстрованих безробітних. Така динаміка не узгоджується з масштабами руй-

нування виробничого потенціалу, міграційними процесами та скороченням економічної активності населення, що ставить під сумнів інформативність офіційних показників у їхньому традиційному трактуванні. Відтак виникає наукова проблема коректної інтерпретації статистичних даних про безробіття в умовах структурних зрушень і адміністративних обмежень.

У цьому контексті особливої наукової ваги набуває аналіз структурних характеристик зареєстрованого безробіття, оскільки саме вони дозволяють частково компенсувати обмеженість узагальнюючих показників. Зміни у віковій, гендерній, освітній структурі безробітних, а також у причинах втрати роботи стають непрямими індикаторами глибини та спрямованості трансформацій на ринку праці. Їхнє дослідження створює підґрунтя для адекватнішого розуміння соціально-економічних наслідків воєнного стану.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідження безробіття в Україні є корисним для кращого розуміння цієї проблеми та визначення шляхів її вирішення. Проблема безробіття висвітлена в роботах низки українських науковців та дослідників. Так, Е. Лібанова у своїх працях комплексно аналізує трансформації ринку праці України, демографічні чинники зайнятості, соціальні наслідки безробіття та структурні дисбаланси робочої сили, акцентуючи увагу на довгострокових викликах розвитку людського потенціалу [1]. В. Близнюк досліджує сучасні тенденції розвитку ринку праці, вплив інституційних змін, цифровізації та структурних зрушень на зайнятість і безробіття, а також особливості адаптації робочої сили до кризових явищ та воєнних викликів, зокрема в контексті регіональних і демографічних відмінностей [2]. У своїх наукових роботах Л. Ільч зосереджується на проблемах соціально-трудова відносин, нерівності на ринку праці, прекарізації зайнятості та особливостях формування й використання трудового потенціалу, що дозволяє глибше оцінити якісні характеристики безробіття та зайнятості в сучасних умовах [3].

Розглядаючи динаміку безробіття, його ставово-вікову структуру та причини виникнення, С. Червона надає статистичну оцінку змін рівня безробіття за різні роки [4]. Т. Романіка оцінює трансформацію ринку праці й особливості молодіжного безробіття в умовах соціально-економічних змін [5] і показує вплив структурних реформ на зайнятість молодих спеціалістів. Детальний аналіз ключових показників ринку праці України, зокрема рівня зайнятості та безробіття, середнього часу пошуку роботи та структурних змін здійснюють О. Олійник та В. Міщук [6]. Отримані результати дозволяють оцінити ефективність ринку праці та рівень активності населення. Своєю чергою І. Цимбалюк, Н. Павліха та С. Цимбалюк ана-

лізують вплив воєнного конфлікту на ринок праці, міграційні процеси та зміни у показниках безробіття [7], акцентуючи увагу на регіональних та демографічних нерівностях у зайнятості. А. Tsarın та О. Zholud висвітлюють динаміку ринку праці в умовах війни, зокрема гендерні й демографічні розриви в участі у робочій силі та відмінності у зайнятості між регіонами [8]. Стан, проблеми та перспективи розвитку ринку праці України за період 2020–2024 рр. аналізує О. Богданович, зосереджуючи увагу на зайнятості, безробітті, вакансіях і впливі міграційних процесів на стійкість працевлаштування [9]. Усі ці дослідження дозволяють комплексно оцінити сучасні тенденції безробіття, вікові та гендерні особливості зайнятості, а також вплив структурних змін і зовнішніх чинників на український ринок праці.

Водночас попри актуальність проблематики, у вітчизняних наукових дослідженнях переважає описова інтерпретація динаміки безробіття без достатнього врахування інституційних змін і поведінкових чинників, що впливають на процес реєстрації незайнятого населення. Це обмежує аналітичний потенціал статистичних висновків і знижує їхню прикладну цінність для формування ефективної політики зайнятості. Зазначене зумовлює необхідність переосмислення статистичних даних про зареєстроване безробіття з позицій їхнього економічного змісту та аналітичної придатності в умовах воєнної економіки. Метою статті є статистичний аналіз динаміки та структурних змін зареєстрованого безробіття в Україні в умовах воєнного стану з метою оцінки аналітичної придатності офіційних показників для інтерпретації сучасних процесів на ринку праці.

Результати та обговорення. Безробіття є причиною багатьох негативних наслідків для суспільства, зокрема таких, як збільшення злочинності під впливом економічних труднощів, зростання кількості й обсягу виплат по безробіттю, що погано впливає на бюджет країни, посилення соціальної напруги, зменшення ВВП та падіння рівня життя населення. Водночас безробіття може мати певні позитивні аспекти, серед яких посилення конкуренції за робочі місця в умовах обмеженої кількості вакансій, стимулювання зростання продуктивності праці та підвищення цінності зайнятості, а також створення можливостей для тимчасово незайнятого населення підвищити професійну кваліфікацію або здійснити перекваліфікацію шляхом проходження навчальних курсів і тренінгів.

Кількість безробітних визначається відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП). Згідно з цією методологією, особа вважається безробітною, якщо протягом чотирьох тижнів вона не була працевлаштована, не мала роботи та активно шукала роботу. Це дає реальнішу картину щодо безробіття в країні, оскільки

до уваги беруться всі непрацевлаштовані особи, навіть якщо вони не зверталися до центру зайнятості. Водночас адміністративні дані щодо офіційно безробітних осіб показують кількість тих, хто стоїть на обліку в центрі зайнятості. Отже рівень безробіття за методологією МОП охоплює ширше коло непрацевлаштованих осіб і тому, як правило, суттєво перевищує показники зареєстрованого безробіття.

Наразі ми не можемо визначити кількість безробітних осіб за методологією МОП, оскільки під час воєнного стану подання статистичної звітності для юридичних осіб є неповним через тимчасові обмеження економічної діяльності. Але в майбутньому планується аналіз даних щодо кількості безробітних осіб за методологією МОП. Усі підпри-

ємства мали подати статистичні звіти до 5 жовтня 2025 року, але на час написання статті Державною службою статистики України не були опубліковані дані за методологією МОП. Тому в статті розглядатимуться дані саме по офіційно зареєстрованих особах у період з 2021 по 2024 роки включно (табл. 1, сформовано авторами на основі даних [8; 9; 10]). Останні зміни у системі обстежень та оцінки ринку праці передбачають відновлення вибіркового обстеження робочої сили з 19 січня 2026 року [11], що має забезпечити регулярний потік репрезентативних даних про зайнятість, безробіття, умови праці та сучасні форми зайнятості (наприклад, діяльність на цифрових платформах). Це важливо для подальшого моніторингу тенденцій зайнятості та оцінки ефективності політики зайнятості в Україні.

Таблиця 1

Кількість зареєстрованих безробітних в Україні*

Рік	Чисельність населення, тис. осіб	Кількість зареєстрованих безробітних, тис. осіб	Рівень безробіття, %	Абсолютний приріст (ланцюговий), тис. осіб	Темп приросту, %
2021	41 588	295,0	10,3	–	–
2022	41 167	186,5	18,5	–108,5	–36,8
2023	34 026	96,1	17,4	–90,4	–48,5
2024	33 400	94,2	14,3	–1,9	–2,0

*Дані в таблиці наведено без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя, частини тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Із наведених у таблиці даних можна зробити висновок, що з 2021 року йшов спад числа безробітних і вже у 2024 ця цифра досягла 94,2 тис. осіб, що є найнижчим показником за цей період і загалом є доволі низьким для України. Найвищий показник за період відмічається у 2021 році, він становить 295 тис. осіб. Відносна величина безробіття у 2021 році становить 709 осіб на сто тисяч населення, а в 2024 році цей показник знизився до 282 осіб на сто тисяч населення, тобто у понад 2,5 раза. Проте це не свідчить про реальне скорочення загального безробіття в країні, адже дані табл. 1, як було зазна-

чено вище, ґрунтуються на офіційно підтверджених відомостях про безробітних осіб, а не про всіх непрацюючих осіб у цілому, і тому ми наразі не можемо визначити точну кількість останніх.

Отже, протягом усього досліджуваного періоду відбувся значний спад кількості безробітних. Особливо стрімко кількість непрацевлаштованих людей падає в період 2021–2023 рр. Для поглиблення аналізу безробіття в Україні розрахуємо показники динаміки чисельності безробітних (табл. 2, сформовано авторами на основі даних [10]).

Таблиця 2

Динаміка чисельності безробітних за період 2021–2024 рр.

Рік	Кількість безробітних, тис. осіб	Абсолютний приріст (ланцюговий), тис. осіб	Абсолютний приріст (базисний), тис. осіб	Темп зростання (ланцюговий), %	Темп зростання (базисний), %	Темп приросту (ланцюговий), %	Темп приросту (базисний), %
2021	295,0	–	–	–	–	–	–
2022	186,5	–108,5	–108,5	63,2	63,2	–36,8	–36,8
2023	96,1	–90,4	–198,9	51,5	32,6	–48,5	–67,4
2024	94,2	–1,9	–200,8	98,0	31,9	–2,0	–68,1

Аналізуючи динаміку чисельності безробітних за 2021–2024 роки, можна побачити стійку тенденцію до скорочення цього показника. За роками, у 2022 році число непрацюючих осіб зменшилася на 108,5 тис. порівняно з 2021 роком, або на 36,8%. У 2023 році кількість безробітних впала майже удвічі (на 48,5%), до 90,4 тис. осіб, що є найбільшим показником за період. Така тенденція відображає комплексний вплив адміністративних, міграційних та інституційних чинників разом з мобілізаційними процесами та змінами в мотивації до реєстрації. У 2024 році темпи скорочення сповільнилися, через що кількість безробітних зменшилася всього лише на 2%, це близько 1,9 тисяч осіб.

Підсумовуючи ці дані, доходимо висновку, що у середньому за досліджуваний період чисельність непрацевлаштованих людей скорочувалася щорічно на 20–30%, а рівень безробіття у 2024 році склав лише 31,9% від показника у 2021 році. Тобто кількість безробітних скоротилася майже втричі. Скорочення чисельності зареєстрованих безробітних у досліджуваний період зумовлене сукупною дією адміністративних, міграційних та інституційних чинників, зокрема мобілізаційними процесами, зміною мотивації до офіційної реєстрації безробіття та трансформацією структури ринку праці в умовах воєнного стану.

Для більш детального аналізу динаміки зареєстрованого безробіття доцільно розглянути структуру непрацевлаштованого населення за основними соціально-демографічними та професійними характеристиками. Це дає змогу виявити не лише загальні тенденції скорочення чи зростання чисельності зареєстрованих безробітних, а й оцінити зміни у їхньому складі за статтю, віковими групами, рівнем освіти, статусом щодо втрати роботи та тривалістю перебування на обліку в органах Державної служби зайнятості. Застосування такого підходу забезпечує глибше розуміння соціально-економічних процесів, що формують сучасний ринок праці.

Формування структурних груп ґрунтується на положеннях Закону України “Про зайнятість населення” [12], Порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу [13] та інформації Державної служби зайнятості [14], а також на практиці статистичного обліку зареєстрованого безробіття й узагальнених методичних підходах, що використовуються у статистиці ринку праці. У межах дослідження виокремлено такі узагальнені аналітичні групи зареєстрованих безробітних:

1. За віковою ознакою – молодь віком до 35 років; особи середнього віку 35–44 роки; особи старшого середнього віку 45–55 років; особи передпенсійного віку (понад 55 років). Використання узагальненої вікової групи “особи передпенсійного віку (понад 55 років)” зумовлене цілями дослідження та практикою статистичного аналізу

зареєстрованого безробіття. У межах цього дослідження передпенсійний вік розглядається як соціально-економічна, а не формально-юридична категорія, що охоплює осіб, які наближаються до пенсійного віку та залишаються або потенційно можуть залишатися економічно активними. Формальна верхня вікова межа не встановлювалася, оскільки обмеження обстежуваної сукупності здійснювалося за критерієм реєстрації в органах Державної служби зайнятості, а не за пенсійним статусом чи фактом досягнення пенсійного віку.

2. За рівнем освіти – узагальнені групи осіб з вищою освітою, професійно-технічною освітою та повною загальною середньою освітою; інші освітні рівні враховано у складі відповідних укрупнених категорій.

3. За статусом щодо втрати роботи – особи, звільнені з попереднього місця роботи; особи, які шукають перше робоче місце; особи, що відновлюють трудову діяльність після тривалої перерви.

4. За тривалістю перебування на обліку – короткострокові безробітні (перебування на обліку до шести місяців) та довгострокові безробітні (понад шість місяців).

5. За причинами втрати роботи – скорочення чисельності працівників; звільнення за власним бажанням; закінчення строку трудового договору; завершення сезонних робіт.

Особливо важливо зазначити, що ці групи відображають взаємозв'язок між ринковими умовами зайнятості та соціальною структурою безробітного населення. Наприклад, аналіз за віковими групами дозволяє оцінити адаптаційні можливості молоді та працівників середнього віку, тоді як характеристика за рівнем освіти дає уявлення про відповідність кваліфікацій попиту на ринку праці. Крім того, поділ за причинами втрати роботи та тривалістю перебування на обліку допомагає виявити ключові проблемні зони, що потребують державного втручання та програм підтримки зайнятості.

Нижче (табл. 3–6, сформовано авторами на основі даних Державної служби статистики України [15] та аналітичних оцінок [8; 16; 17]) наведено структуровані дані щодо зареєстрованих безробітних в Україні за досліджуваний період, які дозволяють простежити зміни за зазначеними категоріями й оцінити їхню динаміку у контексті соціально-економічної нестабільності та воєнного стану. Дані за 2021 рік наведено за офіційними статистичними джерелами Держстату [15], а для 2022–2024 років використано оцінки на основі соціально-економічних опитувань, аналітичних матеріалів Національного банку України [8] та міжнародних організацій (МОП [16], Міжнародна організація з міграції [17]), що дозволяє простежити динаміку основних соціально-демографічних та економічних характеристик безробітного населення в умовах воєнного стану.

Структура безробіття за основними соціально-демографічними та економічними ознаками, 2021 рік

№	Ознака/Показник	Група	Значення
1	Загальна кількість безробітних	–	295,0 тис. осіб
2	Стать	Чоловіки	У межах 40%
		Жінки	У межах 60%
3	Вікова структура	До 35 років	26%
		35–44 роки	29%
		45–55 років	28%
		Понад 55 років	17%
4	Освітній рівень	Вища освіта	48%
		Професійно-технічна освіта	34%
		Повна загальна середня освіта	18%
5	Основні причини втрати роботи	Скорочення чисельності працівників	27,1%
		Звільнення за власним бажанням	32,4–34,5%
		Закінчення строку трудового договору	9,0–9,6%
		Завершення сезонних робіт	9,4–10,2%

Аналіз структурних характеристик безробітного населення у 2021 році свідчить про наявність чітко виражених соціально-демографічних закономірностей. Найбільшу частку серед зареєстрованих безробітних становили жінки – 60%, що вказує на вищу вразливість жіночого населення до скорочень та зміни економічної кон'юнктури. Вікова структура показує, що майже третина непрацевлаштованих – це особи віком 35–44 роки, що підкреслює значну потребу цієї категорії населення у професійній стабілізації та перекваліфікації.

Особливу увагу привертає рівень освіти безробітних: майже половина з них (48%) мала вищу освіту, що свідчить про існування невідповідності між кваліфікаційними вимогами ринку праці та наявними компетенціями претендентів. Це може свідчити про потребу у розвитку програм професійної підготовки, перепідготовки й адаптації висококваліфікованих кадрів до актуальних потреб роботодавців.

Щодо причин втрати роботи, то домінували скорочення чисельності працівників та звільнення за власним бажанням. Це вказує на вплив структурних і циклічних факторів економіки, а також на недостатню стабільність ринку праці. Поєднання високої частки жінок та значного числа осіб з вищою освітою серед безробітних відображає комплексний характер проблеми: соціально-демографічні групи та професійні категорії реагують на економічні шоки різним чином, що створює додаткові виклики для державної політики зайнятості.

Отже, 2021 рік можна розглядати як період адаптації ринку праці до зовнішніх і внутрішніх потрясінь, коли одночасно відбувалося скорочення чисельності робочих місць та трансформація складу безробітного населення за статтю, віком і рівнем освіти. Ці висновки підкреслюють необхідність адресної підтримки уразливих груп та розвитку системи професійної мобільності для забезпечення ефективнішого працевлаштування населення.

Структура безробіття за основними соціально-демографічними та економічними ознаками, 2022 рік

№	Ознака/Показник	Група	Значення
1	2	3	4
1	Загальна кількість безробітних	–	186,5 тис. осіб
2	Стать	Чоловіки	39%
		Жінки	61%
3	Вікова структура	До 35 років	26%
		35–44 роки	29%
		45–55 років	28%
		Понад 55 років	17%

1	2	3	4
4	Освітній рівень	Вища освіта	49%
		Професійно-технічна освіта	33%
		Повна загальна середня освіта	18%
5	Основні причини втрати роботи	Скорочення чисельності працівників	22–25%
		Звільнення за власним бажанням	35–40%
		Закінчення строку трудового договору	9–10%
		Завершення сезонних робіт	5–10%

У 2022 році спостерігається зниження загальної чисельності зареєстрованих безробітних до 186,5 тис. осіб, що відображає складні соціально-економічні умови та масову міграцію населення у зв'язку з війною. Незважаючи на зменшення загальної кількості безробітних, структура за статтю демонструє подальше зростання частки жінок – до 61%, що підтверджує високий рівень їхньої вразливості на ринку праці та підкреслює необхідність розробки спеціальних програм підтримки жіночого населення.

Вікова структура безробітних практично не змінилася порівняно з попереднім роком: більшість зареєстрованих залишаються у віковій групі 35–44 рр., що свідчить про стабільну потребу в підтримці середнього покоління працівників та їхньої адаптації до ринкових умов.

За рівнем освіти найбільша частка безробітних – особи з вищою освітою (49%), що демонструє наявну невідповідність між рівнем кваліфікації та потребами роботодавців навіть у кризових умовах. Основними причинами втрати роботи залишаються скорочення чисельності працівників та звільнення за власним бажанням, що вказує на

продовження структурних проблем ринку праці та нестійкість тимчасових форм зайнятості.

Отже, ситуація у 2022 році характеризується не лише впливом війни на кількість безробітних та ключові структурні характеристики безробіття, зокрема статеву, вікову і освітню структури, а й загостренням наявних соціально-демографічних проблем: високою часткою жінок серед непрацюючих, переважанням осіб середнього віку та дисбалансом між освітнім рівнем та можливостями працевлаштування. Ці фактори підкреслюють необхідність адресних заходів державної політики щодо захисту вразливих категорій та підтримки професійної мобільності населення.

У 2023 році спостерігається подальше зниження загальної чисельності зареєстрованих безробітних до 96,1 тис. осіб, що свідчить про поступове відновлення ринку праці від наслідків воєнного конфлікту та масової міграції населення. Водночас, незважаючи на зменшення кількості безробітних, соціальна структура продовжує демонструвати високий рівень нерівності: частка жінок зросла до 72%, що підкреслює їхню вразливість та потребу у спеціалізованих програмах підтримки й перенавчання.

Таблиця 5

Структура безробіття за основними соціально-демографічними та економічними ознаками, 2023 рік

№	Ознака/Показник	Група	Значення
1	Загальна кількість безробітних	–	96,1 тис. осіб
2	Стать	Чоловіки	28%
		Жінки	72%
3	Вікова структура	До 35 років	23%
		35–44 роки	29%
		45–55 років	29%
		Понад 55 років	19%
4	Освітній рівень	Вища освіта	44%
		Професійно-технічна освіта	36%
		Повна загальна середня освіта	20%
5	Основні причини втрати роботи	Скорочення чисельності працівників	20–23 %
		Звільнення за власним бажанням	36–38 %
		Закінчення строку трудового договору	9–10 %
		Завершення сезонних робіт	5–8 %

Вікова структура безробітних показує стабільність серед осіб середнього віку (групи 35–44 роки та 45–55 років) – по 29%, при цьому дещо зростає частка осіб понад 55 років – 19%, що вказує на збереження труднощів у працевлаштуванні осіб, які наближаються до пенсійного віку.

За рівнем освіти більша частина безробітних має вищу освіту (44%), що свідчить про невідповідність між рівнем кваліфікації та потребами роботодавців. Це підкреслює важливість розвитку механізмів професійної адаптації, перепідготовки та підвищення практичної компетентності, особливо для тих, хто втратив роботу через закриття підприємств або завершення сезонних робіт.

Основними причинами втрати роботи залишаються скорочення чисельності працівників та звільнення за власним бажанням, що свідчить про структурні проблеми ринку праці та необхідність активної державної політики щодо стимулювання зайнятості.

Отже, 2023 рік характеризується поступовим відновленням зайнятості, але при цьому зберігаються серйозні соціально-демографічні виклики: висока частка жінок серед безробітних; структурні зрушення у віковому складі безробітного населення; дисбаланс між рівнем освіти та ринковими потребами. Це вказує на потребу комплексного підходу до підтримки вразливих категорій населення та розвитку гнучких механізмів працевлаштування.

У 2024 році загальна чисельність зареєстрованих безробітних склала 94,2 тис. осіб, що свідчить про подальшу стабілізацію ринку праці та поступове відновлення після кризи попередніх років. Незважаючи на загальне зниження числа безробітних, соціальна структура залишається нерівномірною: жінки становлять 65% від загальної кількості, що продовжує підкреслювати їхню підвищену вразливість на ринку праці та потребу у спеціальних програмах підтримки та перекваліфікації.

Таблиця 6

Структура безробіття за основними соціально-демографічними та економічними ознаками, 2024 рік

№	Ознака/Показник	Група	Значення
1	Загальна кількість безробітних	–	94,2 тис. осіб
2	Стать	Чоловіки	35%
		Жінки	65%
3	Вікова структура	До 35 років	22%
		35–44 роки	28%
		45–55 років	30%
		Понад 55 років	20%
4	Освітній рівень	Вища освіта	42%
		Професійно-технічна освіта	38%
		Повна загальна середня освіта	20%
5	Основні причини втрати роботи	Скорочення чисельності працівників	18–22 %
		Звільнення за власним бажанням	37–40 %
		Закінчення строку трудового договору	9 %
		Завершення сезонних робіт	5–7 %

Вікова структура свідчить про стабільну тенденцію до концентрації безробітних серед осіб середнього віку, особливо у групі 45–55 років (30%), а також про зростання частки осіб передпенсійного віку (20%), що вказує на труднощі у повторному працевлаштуванні після тривалого періоду відсутності роботи.

За рівнем освіти частка осіб з професійно-технічною освітою у 2024 році збільшилася до 38%, тоді як частка осіб з вищою освітою знизилася до 42% порівняно з 2023 роком. Це свідчить про зсув у структурі попиту на робочу силу та потребу у набутті практичних навичок, що відповідають актуальним вимогам роботодавців.

Основними причинами втрати роботи залишаються скорочення кількості працівників та звільнення за власним бажанням, що вказує на наявність структурних проблем ринку праці та необхідність активних заходів держави щодо стимулювання зайнятості.

Отже, у 2024 рік ринок праці демонструє стабілізацію, але водночас зберігаються виклики соціальної та освітньої нерівномірності, що потребують комплексного підходу до розвитку механізмів професійної адаптації, перенавчання та підтримки вразливих категорій населення.

Для детальнішого розуміння динаміки ринку праці доцільно проаналізувати ключові змі-

ни у статевій структурі безробітного населення за останні чотири роки. Порівняння показників (табл. 7, сформовано авторами на основі даних [14]) дозволяє простежити, як структурні зрушення на ринку праці в умовах воєнного стану вплинули на чисельність безробітних, гендерні пропорції та причини втрати роботи. Спостерігається зростання частки жінок серед безробітних та поступове збільшення частки осіб середнього віку,

що свідчить про структурні зміни на ринку праці. Особливу увагу привертає суттєве скорочення загальної чисельності зареєстрованих безробітних, зміщення гендерного балансу у бік зростання частки жінок, а також зміна домінуючих причин припинення трудових відносин. Такі тенденції демонструють як адаптацію населення до нових умов ринку праці, так і ускладнення, з якими стикаються окремі категорії громадян.

Таблиця 7

Динаміка основних характеристик безробітного населення, 2021–2024 рр.

Показник	Рік			
	2021	2022	2023	2024
Загальна чисельність, тис. осіб	295,0	186,5	96,1	94,2
Частка жінок, %	60	61	72	65
Частка чоловіків, %	40	39	28	35
Найпоширеніша причина втрати роботи	Звільнення за власним бажанням			

У 2021–2023 рр. зростала частка безробітних жінок – з 60% у 2021 році до 72% у 2023 році, але у 2024 рік відбулося скорочення на 7 в. п. (до 65%). Частка непрацевлаштованих чоловіків за досліджуваній період знизилася на 5 в. п. Тобто можна зробити висновок, що в перші два роки війни більша частина жіночого населення України була безробітною через початок воєнних дій, внаслідок яких закрилися деякі підприємства і люди втратили роботу. А чоловіча частина населення в цей час була більш потрібна як військові, що спричинило таку суттєву різницю. Найпоширенішою причиною втрати роботи стало звільнення за власним бажанням. На це також могли вплинути воєнні дії на території України, адже багато підприємств були знищені або змушені припинити свою роботу, через що роботодавці почали скорочувати штати. Отже, у контексті війни категорія “звільнення за власним бажанням” включає вимушені обставини (переміщення, сімейні потреби, мобілізація), а не лише традиційні причини добровільного звільнення, характерні для мирного часу.

Висновки та напрями подальших досліджень.

За результатами проведеного статистичного аналізу встановлено, що у 2021–2024 роках в Україні спостерігалася стійка тенденція до скорочення чисельності зареєстрованих безробітних. Найбільш інтенсивне зниження офіційних показників безробіття відбулося у 2021–2023 роках, у 2024 році темпи скорочення суттєво уповільнилися. Слід підкреслити, що офіційні показники безробіття не відображають повного масштабу проблеми через неформальну зайнятість та трудову міграцію.

Структурний аналіз засвідчив істотні зрушення у складі зареєстрованих безробітних за статтю,

віком та рівнем освіти. Зокрема, протягом усього досліджуваного періоду зберігалася перевага жінок у структурі безробітного населення, а найбільш численною віковою групою залишалися особи середнього віку. У 2024 році зросла частка безробітних з професійно-технічною освітою, що свідчить про зміну попиту на робочу силу та структурну перебудову ринку праці.

Водночас скорочення чисельності зареєстрованих безробітних не може розглядатись як свідчення реального зменшення рівня безробіття в країні. Офіційні показники значною мірою відображають адміністративний облік осіб, які звернулися до служби зайнятості, і не враховують приховані форми незайнятості, неформальну зайнятість та масштаби трудової міграції, що особливо посилилися в умовах воєнного стану. Для зменшення безробіття в Україні доцільно посилити підтримку малого та середнього бізнесу, розвивати програми перекваліфікації та набуття нових професійних компетентностей відповідно до актуальних потреб ринку праці. Розвиток системи перекваліфікації кадрів допоможе людям, які втратили роботу, швидше адаптуватися до нових умов ринку праці й опанувати більш затребувані професії. У майбутньому слід розробити комплексні заходи, щодо повернення на ринок праці якомога більше осіб, які мігрували.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на комплексну оцінку безробіття з використанням методології МОП у період післявоєнного відновлення економіки України та повернення до збирання Держстатом повноцінної статистичної звітності, а також на аналіз ефективності державних програм зайнятості та механізмів зниження прихованого безробіття.

Список використаних джерел

1. Лібанова Е. Резильєнтність соціоекономічної системи України до шоків, спричинених війною: специфіка формування і реагування. *Демографія та соціальна економіка*. 2024. № 4 (58). С. 3–23. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2024.04.003>
2. Близнюк В. В., Яценко Л. Д. Ринок праці України в умовах війни. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 1106–1113. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-137>
3. Ільч Л. М., Акіліна О. В. Освітньо-кваліфікаційні дисбаланси на молодіжному ринку праці міста Києва: виклики і перспективи. *Статистика України*. 2024. № 4 С. 64–77. Doi: [10.31767/su.4\(107\)2024.04.06](https://doi.org/10.31767/su.4(107)2024.04.06)
4. Червона С. П. Безробіття в Україні: аналіз динаміки, статево-вікової структури та причин незайнятості. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. № 3. С. 12–27. DOI: <https://doi.org/10.31767/nasoa.3-2020.02>
5. Romanika, T. Дослідження безробіття в умовах трансформації ринку праці. *Technology Audit and Production Reserves*. 2020. Т. 2, № 4 (52). С. 41–44. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2020.202439>
6. Олійник О. О., Міщук В. А. Аналітика ринку праці України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Серія “Економічні науки”. 2021. Вип. 4 (96). С. 220–229. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202118>
7. Цимбалюк І. О., Павліха Н. В., Цимбалюк С. М. Динаміка ринку праці в Україні під час війни: аналіз міграційних тенденцій та показників безробіття. *Інноваційна економіка*. 2023. № 2. С. 101–109. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.13>
8. Tsapin A., Zholud O. The Labor Market during the War in Ukraine. *Visnyk of the National Bank of Ukraine (Working Papers)*. 2025. № 04. С. 3–35 DOI: <https://doi.org/10.26531/vnbu2025.wp04>
9. Богданович О. А. Ринок праці України: сьогодні та перспективи майбутнього. *Економічний простір*. 2025. № 199. С. 139–143. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.139-143>
10. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні з 2000 по 2025 рр. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/> (дата звернення 21.12.2025).
11. Держстат відновлює опитування щодо зайнятості та безробіття населення. Державна служба статистики. 19.01.2026. URL: <https://stat.gov.ua/uk/news/derzhstat-vidnovlyuye-opytuvannya-shchodo-zaynyatosti-ta-bezrobittya-naselennya>
12. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI, станом на 01.01.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/ed20160116#Text>
13. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2023 р. № 446, станом на 18.11.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/446-2023-%D0%BF>
14. Офіційний вебсайт Державної служби зайнятості України. URL: <https://www.dcz.gov.ua> (дата звернення 01.11.2025).
15. Обстеження робочої сили. Опис. Держстат. URL: <https://stat.gov.ua/uk/releases/obstezhennya-robochoyi-syly-9> (дата звернення 10.11.2025).
16. How did the war impact the Ukrainian labour market? International Labour Organization (ILO). 24 January 2024. URL: <https://www.ilo.org/resource/news/how-did-war-impact-ukrainian-labour-market>
17. Employment, Mobility and Labour Market Dynamics in Ukraine. International Organization for Migration (IOM). November 2024. URL: <https://ukraine.iom.int/resources/employment-mobility-and-labour-market-dynamics-ukraine-november-2024>

References

1. Libanova, E. (2024). Rezyliientnist sotsioekonomichnoi systemy Ukrainy do shokiv, sprychynenykh viinoiu: spetsyfyka formuvannia i reahuvannia [Resilience of the Socio-Economic System of Ukraine to the Shocks Caused by the War: Specifics of Formation and Response]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika – Demography and Social Economy*, 4 (58), 3–23. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2024.04.003>
2. Blyzniuk, V. V., & Yatsenko, L. D. (2022) Rynok pratsi Ukrainy v umovakh viiny [Ukraine's labor market in war conditions]. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects*. (pp. 1106–1113). Riga, Latvia: Baltija Publishing. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-137>
3. Ilich, L. M., & Akilina, O. V. (2024) Osvitno-kvalifikatsiini dysbalansy na molodizhnomu rynku pratsimista Kyieva: vyklyky i perspektyvy [Educational and Qualification Misbalance in the Youth Labor

Market of Kyiv: Challenges and Ways to Overcome Them]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 4, 64–77. Doi: 10.31767/su.4(107).2024.04.06 [in Ukrainian].

4. Chervona, S. P. (2020). Bezrobittia v Ukraini: analiz dynamiky, statevo-vikovoï struktury ta prychny nezaintosti [Unemployment in Ukraine: an Analysis of the Dynamics, Gender, Age Structure and Causes of Unemployment]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 3, 12–27. DOI: <https://doi.org/10.31767/nasoa.3-2020.02> [in Ukrainian].

5. Romanika, T. (2020). Doslidzhennia bezrobittia v umovakh transformatsii rynku pratsi [Unemployment Research in the Conditions of the Labour Market Transformation]. *Technology Audit and Production Reserves*, 2, 4 (52), 41–44. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2020.202439>

6. Oliinyk, O. O., & Mishchuk, V. A. (2021). Analityka rynku pratsi Ukrainy [Labour market analytics of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Seriya: Ekonomichni nauky – Bulletin National University of Water and Environmental Engineering. Economics Sciences*, 4 (96), 220–229. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202118> [in Ukrainian].

7. Tsymbaliuk, I. O., Pavlikha, N. V., & Tsymbaliuk, S. M. (2023). Dynamika rynku pratsi v Ukraini pid chas viiny: analiz mihratsiinykh tendentsii ta pokaznykiv bezrobittia [Labour market dynamics in Ukraine during war: analysis of migration trends and unemployment indicators]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, 2, 101–109. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.13> [in Ukrainian].

8. Tsapin, A., & Zholud, O. (2025). The labor market during the war in Ukraine. *Visnyk of the National Bank of Ukraine (Working Papers)*, 04, 3–35. DOI: <https://doi.org/10.26531/vnbu2025.wp04>

9. Bohdanovych, O. A. (2025). Rynok pratsi Ukrainy: sohodennia ta perspektyvy maibutnoho [The labour market of Ukraine: present and future prospects]. *Ekonomichniy prostir – Economic scope*, 199, 139–143. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.199.139-143>

10. Minfin. (2025). Killist zareiestrovanykh bezrobitnykh v Ukraini z 2000 po 2025 rr. [Number of registered unemployed in Ukraine from 2000 to 2025]. *index.minfin.com.ua*. Retrieved December 21, 2025 from <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/> [in Ukrainian].

11. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2026). Derzhstat vidnovliue opytuvannia shchodo zainiatosti ta bezrobittia naselennia [Derzhstat resumes surveys on employment and unemployment of the population]. *stat.gov.ua*. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk/news/derzhstat-vidnovlyuye-opytuvannya-shchodo-zaynyatosti-ta-bezrobittya-naselennya> (accessed 21 January 2026) [in Ukrainian].

12. Pro zainiatist naselennya: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 № 5067-VI, stanom na 01.01.2016 r. [On Employment of the Population. Law of Ukraine of July 05, 2012 as of January 01, 2016]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/ed20160116#Text> [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennia Poriadku reiestratsii, perereiestratsii zareiestrovanykh bezrobitnykh ta vedennia obliku osib, yaki shukaiut robotu: Postanova Kabinet Ministriv Ukrainy [On approval of the Procedure for registration and re-registration of registered unemployed persons and keeping records of job seekers. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 30, 2023 No. 446, as of November 18, 2025]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/446-2023-%D0%BF> [in Ukrainian].

14. Ofitsiinyi vebsait Derzhavnoi sluzhby zainiatosti Ukrainy [Official website of the State Employment Service of Ukraine]. *dcz.gov.ua*. Retrieved November 1, 2025 from <https://dcz.gov.ua/> [in Ukrainian].

15. Obstezhennia robochoi syly. Opys [Labor Force Survey. Descriptions]. *stat.gov.ua*. Retrieved January 12, 2026 from <https://stat.gov.ua/uk/releases/obstezhennya-robochoyi-syly-9> [in Ukrainian].

16. International Labour Organization (ILO). (24 January 2024). How did the war impact the Ukrainian labour market? *www.ilo.org*. Retrieved from <https://www.ilo.org/resource/news/how-did-war-impact-ukrainian-labour-market>

17. International Organization for Migration (IOM). (November 2024). Employment, Mobility and Labour Market Dynamics in Ukraine. *ukraine.iom.int*. Retrieved from URL: <https://ukraine.iom.int/resources/employment-mobility-and-labour-market-dynamics-ukraine-november-2024>

M. O. Khobta,

PhD in Economics,

Associate Professor of Department of Management,

E-mail: m.khobta@ntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6505-9092>;

V. M. Sukmaniuk,

Assistant of Department of Management,

E-mail: v.sukmaniuk@ntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4202-8960>;

S. V. Selivanova,

Bachelor's Degree Student in the specialty "Management",

E-mail: sofselivanova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1780-2381>;

National Transport University

Statistical Analysis of Structural Change of Registered Unemployment in Ukraine

The article examines structural characteristics of registered unemployment in Ukraine in 2021–2024 in conditions of socio-economic instability and martial law. The relevance of the study is due to the need to assess changes in the labor market during a period of deep transformations caused by full-scale armed aggression, migration processes, relocation of enterprises and changes in the employment structure of the population. The purpose of the article is to conduct a statistical analysis of the dynamics of registered unemployment, as well as identify the main trends and factors affecting its change in the period under study.

The methodological basis of the study is general scientific and special statistical methods, in particular the analysis of absolute and relative indicators, time series methods, structural and comparative analysis. The information base was official data from state bodies on the number of registered unemployed and demographic indicators.

The analysis revealed a steady trend towards a reduction in the number of registered unemployed in 2021–2024, with the most intense decrease in 2021–2023. Significant structural shifts in the composition of the unemployed population by gender, age, level of education and reasons for job loss were identified, in particular, an increase in the share of women and middle-aged people among the registered unemployed. It is substantiated that the decrease in official unemployment rates does not reflect the real scale of the problem and is largely due to administrative, migration and institutional factors.

The conclusion is made about the need for a comprehensive approach to assessing unemployment, taking into account hidden forms of unemployment and increasing the effectiveness of state employment policy in the context of post-war economic recovery. The practical value of the study lies in the possibility of using its results by state authorities and local governments in developing active employment policy programs, forecasting labor market needs, and substantiating strategic decisions in the field of socio-economic development of Ukraine.

Key words: *unemployment, registered unemployment, labor market, unemployment dynamics, unemployment structure, martial law.*

Бібліографічний опис для цитування:

Хобта М. О., Сукманюк В. М., Селіванова С. В. Статистичний аналіз зміни структури зареєстрованого безробіття в Україні. *Статистика України*. 2025. № 4. С. 58–68. Doi: 10.31767/su.4(111)2025.04.06

Bibliographic description for quoting:

Khobta, M. O., Sukmaniuk, V. M., & Selivanova, S. V. (2025). Statystychnyi analiz zminy struktury zareiestrovanoho bezrobittia v Ukraini [Statistical Analysis of Structural Change of Registered Unemployment in Ukraine]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 4, 58–68. Doi: 10.31767/su.4(111)2025.04.06 [in Ukrainian].